

En el IV Centenari de Santa Teresa d'Àvila

Un gran panegirista català de la celebrada escriptora castellana

SACERDOCI I POESIA EN LA VIDA DE COSTA I LLOBERA

Com ferit per un llamp sagrat, el gran poeta mallorquí Miquel Costa i Llobera -nat a Pollensa el 10 de març de 1854- queia mort a la trona de l'església del Convent de Santa Teresa de Jesús, de Palma, mentre predicava el panegíric de la Santa Doctora d'Àvila, en un dels actes dedicats a la Santa, en ocasió de la seva festa, l'any 1922.

En aquella època, jo era un simple seminarista, encara no tonsurat, que ja m'havia aventurat a alguna incursió furtiva als jardins propers al Parnàs. Poeta "en herbe", aquella mort, que tingué grans ressonances a la premsa, em va semblar una mort digna de l'egregi sacerdot poeta, panegirista de la gran Santa que visqué molts anys amb el cor transverberat, "morint de no morir".

El gran sacerdot poeta moria cantant aquest sagrat morir de no poder morir. Se m'antullava una mort molt en caràcter: "en toute beauté", emprant una frase feliç del cardenal Gerlier.

L'Àngel de la Mort volatejava entorn de la Càtedra de l'Esperit Sant i apagava amb les seves ales les llengües de foc sagrat de l'eloqüència d'un orador que fonia la bellesa amb la veritat evangèlica. Emocionat final d'una vida sencera consagrada a Déu, d'un Sacerdot tot d'una peça.

Però, em direu: ¿i el seu tracte amb les muses paganes? Perquè Costa i Llobera, en la seva joventut llunyana, s'havia familiaritzat amb les muses amigues d'Horaci i de Virgili. És veritat, però, també ho és que el poe-

Reproducció del retrat fet per Fr. Juan de la Miseria, de Sevilla, l'any 1576, quan la Santa tenia 61 anys.

ta no havia somniat sinó a veure-les abillades a la usança mallorquina i batejades en les aigües lustrals remogudes per Prudenci de Calahorra.

L'any 1879, Costa vivia en la soledat dels camps de Pollensa. Feia dos anys que havia tornat de Madrid, abandonant els estudis de Dret, que havia acabat avorrint. Lluny de tota comunicació intel·lectual es tancà dintre si mateix i, posant-se en contacte amb els clàssics llatins, és féu el seu contemporani.

Un dia va caure a les seves mans les "Odi Barbare", de Carducci. El seu entusiasme fou delirant. Carducci

havia restaurat la revellida mètrica d'Horaci. La seva immediata reacció fou el propòsit de fer amb la llengua dels seus pares el que Carducci havia fet amb l'idioma italià. El maig del mateix any, Costa i Llobera iniciava el seu assaig: es proposava subjectar els impulsos anàrquics d'una llengua renaixent a un sever exercici de mètrica horaciana. Escrivia la seva Oda a Horaci i, el 22 de juny del mateix any, la feia arribar al seu bon amic Antoni Rubió i Lluch.

Però, l'any 1885, començà a obrar-se en ell una profunda transformació. Ha sentit la veu de Déu que el cridava al ministeri sacerdotal. Ànima escrupulosa, se sent apenat pel record d'una juvenesa passada a Madrid entre espectacles i frívols diversions que han enfredorat poc o molt l'esperit religiós heretat dels seus pares; "la jolie foi de mon enfance", que diria Paul Claudel. L'assetjaven els remordiments d'una, tal vegada excessiva, familiaritat amb les muses paganes. El poeta d'avui no se sap avenir que antany pugués haver-lo seduït un poeta sectari que, en el moment de congregar el Papa el Concili Vaticà I, havia llançat, altiu, amb crit de ràbia, un himne a Satanàs. Van més enllà els seus remordiments i esquinça la seva Oda a Horaci. Ja hi ha amics que en tenen còpia: els prega que facin el mateix que ell ha fet. En assabentar-se, per Rubió i Lluch, que el gran polígraf Menéndez y Pelayo, va a inserir la seva Oda a Horaci a la nova edició del seu "Horacio en Espanya", Costa

Es una gentilesa de

TOT ART

Sant Pere, 21
Tel. 725 91 06 - SABADELL

s'adreça a l'il·lustre crític amb aquestes paraules: "Ruego a V. encarecidamente que, a ser posible, excluya de su futuro libro mi desdichada Oda, de cuya paternidad reniego, por más que al escribirla no me propuse ningún fin corruptor, sino únicamente dar muestra de la manera horaciana en mi lengua natal; pero, con sobrada ligereza y sobrada afición de humanista, tomé también las ideas de Horacio, con las cuales no podía avenirse mi espíritu, ya entonces inclinada a la piedad".

Menéndez y Pelayo, fervorós catòlic, esvai els escrúpols del jove sacerdot.

El mateix any, Costa havia anat a Roma per a cursar estudis a la Universitat Gregoriana. Al·ludint a aquest viatge, Menéndez y Pelayo diu a Rubió i Lluch que ha fet omís del prec escrupulós del jove sacerdot, i conclou: "Lamenté sus excesivos escrúpulos y nada más. Pero ya se irá curando de ellos en Roma".

Una vintena d'anys més tard, el propi Costa posava al frontispici de les seves "Horacianes" aquella Oda a Horaci, de la paternitat de la qual, en uns moments de crisi de consciència, havia renegat. S'havia complert la profecia de Menéndez y Pelayo. Costa i Llobera havia curat dels seus escrúpols a Roma, ciutat oberta a tots els horitzons.

Era un bon moment: el mateix Papa Lleó XIII, poeta i humanista, s'aprestava a commemorar el XIX centenari de Virgili.

Qui vulgui aprofundir en el coneixement de la personalitat de Mn. Costa, pot recórrer al seu gran biògraf Bartomeu Torres i Gost, Degà de la Catedral de Mallorca, en el seu dens volum: "Miguel Costa i Llobera (1854-1922), Itinerario espiritual de un poeta", publicat l'any 1971.

(Transcripció d'un article de Mn. Geis de la seva obra PAS I REPÁS)

JOAN OLIVER

I LA COLLA DE SABADELL

Entre els actes celebrats la primavera passada amb motiu de concedir la Medalla d'Or de la Ciutat al seu fill il·lustre Joan Oliver (Pere Quart), premi d'honor de les lletres catalanes, dintre d'un programa coordinat per la Conselleria Municipal de Cultura, hi figurava una conferència organitzada per la Fundació Bosch i Cardellach, celebrada en el seu mateix estatge social i a càrrec d'un seu membre: el lletrat i poeta Lluís Casals i Garcia.

Casals, que visqué amb Oliver a la redacció del "Diari de Sabadell" en els anys trenta, va parlar de "Joan Oliver i la colla de Sabadell". I la seva dissertació ha estat recollida en el QUADERN D'ARXIU número 37 de la Fundació, il·lustrat amb interessants fotografies i completat amb un

apèndix on s'explica el retrobament de Joan Oliver amb la seva ciutat després de l'exili, precisament a través de la Fundació amb les seves convocatòries del Premi Pere Martí Peydró.

La dissertació de Lluís Casals té molt d'interès en uns moments en què s'ha evocat tant la joventut de Joan Oliver i de la seva colla (Trabal, Obiols, Marlet, etc.) en un context de facècia i d'excentricitat. "Era un humorista Joan Oliver?", interroga Casals. I la seva conferència contesta àmpliament aquesta pregunta, al mateix temps que aporta fets anecdòtics ambientats en l'època i centrats en la idiosincràsia de Joan Oliver.

L'Ajuntament ha col·laborat en l'edició d'aquest "Quadern" de la Fundació Bosch i Cardellach.

DEVALUACIÓ? REVALUACIÓ?

EL
MÓN
PER
UNA
E
S
C
L
E
T
X
A

Es una gentilesa de

T. E. A. S.
Taller Escola d'Art Sabadell

Concepció, 40-42 - Tel. 725 91 19
SABADELL